

Att skapa delningskultur

En guide för hur vi som bostadsbolag kan underlätta delning av saker, fordon, ytor, kunskap och tid i bostadsområden.

Att dela saker, transportmedel, ytor, tid och kunskap bidrar till en mängd hållbarhetsvinster för oss som bostadsbolag, såväl ekologiska, sociala och ekonomiska.

Med delning menas här ett initiativ där personer, grupper eller verksamheter får tillgång till och möjliggör mötesplatser kring (i första hand befintliga underutnyttjade) resurser. Det handlar om saker, transportmedel, ytor, tid och kunskap som kan nyttjas genom samägande, samansvar, lån, hyra eller byte.

Guiden är framtagen av Stockholmshem och IVL som en vägledning vid samverkansdialoger kring delning för i första hand områdeschefer, kundför-

valtare och centrala stödfunktioner inom bolaget. Den kan också användas av andra bostadsbolag.

Genom sju steg vägleder guiden dig hur du kan öka möjligheterna till delning mellan boende och verksamheter i bostadsområden. Flera av stegen överlappar varandra och kan behöva pågå parallellt. Utifrån identifierade framgångsfaktorer och fallgropar beskrivs vad som är bra att tänka på när det gäller samverkan med boende, samverkan med aktörer, samverkan internt och samverkan med stadsdelen.

Det kräver inte ett stort utvecklingsprojekt för att arbeta med delning, det är bara att börja!

1. Inventera

Områden skiljer sig åt. Att undersöka vad som redan finns i ett område och vad som behövs är viktigt för att delningslösningar ska användas och för att boende ska känna delaktighet och vilja driva delningen vidare.

Kartlägg vad som redan delas, hur det går till och i vilken utsträckning det används.

Parkleken erbjuder kanske redan delad utrustning? Biblioteket kanske vill addera fler utlåningsmöjligheter? Föreningar kanske har verkstäder och möteslokaler som fler kan dela på? Företag kanske har en bilpool som boende kan få nyttja på kvällar och helger? Kan Stockholms hem underlätta matchning mellan dessa, erbjuda ytor och funktioner att dela och erbjuda delningskontrakt för detta?

Metoder för att inventera kan vara enkäter med hyresgäster och verksamheter, intervjuer, boendedialog, öppna hus, event på torg, bjuda in till möten, delta i befintliga aktiviteter, undersöka på plats tillsammans med boende, se över tekniska system och befintliga studier och undersökningar.

Ibland är bostadsbolagets roll att lyfta egna insatser, ibland att marknadsföra andras aktiviteter och initiativ. I vissa fall kan rollen vara att plantera idéer, pröva och undersöka intressen kring till exempel en bilpool i relation till annan utveckling man vet kommer i området. Hur man inventerar och vilka som tillfrågas avgör vems behov som kommer att styra.

2. Sätt hållbarhetsmål

Att identifiera vilka hållbarhetsmål ett delningsprojekt ska bidra till är ett sätt att driva projektet i rätt riktning och gör det lättare att ställa rätt frågor hela vägen. Behov och intressen som uppkommit i inventeringen kan visa vilka hållbarhetsmål som är mest relevanta att fokusera på.

Olika typer av hållbarhetsmål:

- **Ekologiskt** bidrar till resurseffektivitet, mer hållbara livsstilar och mindre klimatpåverkan
- **Socialt** bidrar till trygghet, gemenskap, delaktighet
- **Ekonomiskt** bidrar till ökad jämlikhet och nya affärsmodeller

Att dela på saker behöver inte vara hållbart. Beroende på hur en delningsfunktion utformas finns det risk för oönskade effekter som kan motverka hållbarhet. Det kan handla om ökad segregation och ojämlikhet, att gemenskap minskar, kortsiktighet, ökad konsumtion, ökad

körsträcka och transportsätt, minskat ansvar för det gemensamma, låg nyttjandegrad eller nyttjande av ej hållbara produkter. Dessa är bra att känna till och vara uppmärksam på.

Prioritera utifrån vad som skapar hållbara verksamhets- och affärsmodeller. Sätt former och strukturer för initiativet inklusive plan för beslutsprocesser, delaktighet, aktiviteter och kommunikation.

3. Skapa dialog

Det finns olika sätt att skapa förutsättningar för dialog. Exempelvis genom närvaro på plats, enkäter, öppet hus, möten, workshop eller lokala evenemang. Använd både formella och informella kommunikationskanaler och bygg på redan existerande kanaler, dialoger och organisering.

Sök engagemang genom befintliga mötesplatser, grupperingar och lokala föreningar. Inkludera boende i området även om de bor hos andra värdar eller i bostadsrättsföreningar. Om mycket nytt ska byggas eller byggas om, kan det vara bra att ta med potentiella boende. Använd befintliga kanaler som anslagstavlor i tvättstugor, trapphus, öppna hus, marknader.

Närvaro på plats är central liksom att vara synlig i området.

4. Utforma

När inventeringen är gjord och dialogen är i gång finns det bra förutsättningar för att kunna ta fram åtgärdsförslag och ansvarsfördelning som svarar mot behoven som finns i området.

Som bostadsbolag kan vi underlätta för delning på en mängd sätt, till exempel genom stöd för digitala plattformar, tillgång till ytor och förslag till överenskommelser. Delning har flera dimensioner som är relevanta vid utformningen av delningsinitiativ. Det kan vara allt från att dela en bormaskin med närmsta granne till att dela en kolonilott mellan grannar.

Checklista

Vad delas?

exempelvis saker, fordon, yta eller funktion

Var sker delningen?

exempelvis i samma lokal, samma hus, samma nätverk

När sker delningen?

exempelvis vid ett tillfälle, samtidigt, olika delar av dagen

Vem är med och delar?

exempelvis öppet för vissa, öppet för alla.

Hur går delningen till?

exempelvis jag lånar ut saker, delat ansvar växter eller höns, gemensam organisering av platser och utrustning.

5. Stöd engagemang och växande

En drivkraft för delning är ofta det som förenklar livet och skapar trygghet och gemenskap i närområdet. Var uppmärksam på intressen och initiativ från boende och lokala grupper och föreningar där du är verksam. Kom ihåg att det är viktigt att inte konkurrera ut befintliga initiativ som drivs av engagemang från boende med kommersiella lösningar.

Hitta former för att stötta olika typer av grupper, föreningar och organisationer för att stödja en mångfald av initiativ. Hur är en grupp organiserad? Vem representerar den? Hur kan vi som bostadsbolag stötta eller komplettera det som finns? Kan vi till exempel förenkla möjligheten att kliva in och ur

ett engagemang utan att kräva långsiktigt ansvar?

Utgå från engagemang och ge möjlighet att växa och organisera sig dynamiskt.

Nya delningsinitiativ bygger ofta på eldsjälarna som engagerar andra och löser praktiska saker. Arbeta med tidigt medskapande. Grupper behöver få styra medan vi som bostadsbolag stöttar. Att utse processledare som underlättar samverkan är ett stöd för de engagerade. Jobba proaktivt med misstroende för att tydliggöra förväntningar och för att klara av kriser.

Kom och odla med oss!

Är du intresserad av att odla och vill komma igång till våren? Kom och träffa oss i Gröna Solberga!

Vi bjuder in till en träff där vi pratar odling och delar med oss av våra bästa tips och söker dig som är odlingsintresserad.

Ingen föranmälan krävs, det är bara att dyka upp!

Var: Kristallvägen 49 F

När: 1 februari 2020, 11.00-12.00

För mer info, kontakta Lena Hanses på lena.hanses@stockholmshem.se

gröna
Solberga

Vi byter tips
och fröer!

... och bjuder
på fika.

7. Stöd självständighet och fortsatt utveckling

För att delningsinitiativ ska leva vidare behövs självständighet så att boende och aktörer i samverkan förvaltar och känner ägandeskap över dem. När delning har drivits i projektform har långsiktigheten varit svår, medan delningsinitiativ som från början fokuserat på långsiktigt hållbara verksamhets- och affärsmodeller har varit mer lyckosamma.

Det är viktigt att tydliggöra vad som är fastighetsägaransvar. Att stödja initiativ, utan att ta över, är en viktig roll för oss som bostadsbolag. Behöver samverkan mellan boende, grupper och aktörer stärkas? Behövs stöd för att nå ut till fler boende och kontinuerligt involvera fler? Finns det delningsinitiativ från stadsdelen att haka på, finns det intresse för att utveckla möjligheter tillsammans utifrån prognoser för framtida behov?

Den sociala sammanhållningen kan stärkas i en stadsdel genom öppna delningsfunktioner mellan befintlig och ny bebyggelse och mellan olika bostadsägare. Att utforma delning i olika skalor tex, per fastighet, i kvarteret, i stadsdelen, är särskilt relevant om man vill öka interaktionen och tryggheten i ett område

6. Utveckla stödsystem

Identifiera vilka nyckelfaktorer som får delning att flyga just i ditt område. Identifiera vad som tar mycket tid och energi för organisatörerna och fundera på vad vi som bostadsbolag, genom små insatser, kan göra för att underlätta och stärka systemen och därmed nyttan. Är det kommunikationen, administrationen eller något annat som behöver förbättras? Det kan exempelvis handla om stöd i form av:

digitala plattformar för matchmaking och överenskommelser så som en app för att låna/låna ut saker man har hemma

digitala låssystem, bokningsystem

stöd kring kommunikation för grupper så som utskrifter, affischering i trapphus, utdelning av information till boende

möjlighet att låna ytor för aktiviteter, förslag på hur avtal och överenskommelser för delning kan se ut.

